

s nečlenem. S tímto výkladem bude lze souhlasiti. Také platnosti mezinárodních smluv věnuje autor dostatečnou pozornost, nevyhýbaje se žádnému problému. Dotýká se i vlivu války na platnost smluv.

Zajímavé jsou též výklady o nedovolených činech, které látku plně vyčerpávají. I Anzilotti pokládá za bezpečnou normu, dle níž se státu přičítají nedovolené činy jeho orgánů, i když překročí mezinárodní kompetenci. Mezinárodní bezprávi formuluje jako nedodržení mezinárodního závazku. Stát je pouze povinen učiniti vhodná opatření, aby k mezinárodnímu bezprávi nedošlo, pokud se týče vinníka potrestati. Zvláště si klade autor otázku, zda ručení státu za škodu je subjektivní nebo objektivní. Panující mínění má za to, že podmínkou odpovědnosti státu je zavinění. Dosud vyšlá část knihy jest ukončena pojednáním o právních následcích nedovolených činů, jmenovitě o náhradě škody.

Stručně jsme vytkli podstatný obsah knihy, která uplatňuje ve vědě práva mezinárodního moderní metodu i moderní hlediska. Anzilotti uplatnil v ní svého kritického ducha měrou opravdu vřehovitou, a proto jeho kniha je mimořádným obohacením světové literatury práva mezinárodního. V knize je zpracován bohatý materiál, literárně dobře doložený, takže v tomto směru prokáže kniha cenné služby i mezinárodní praxi. Autor se sice nedopracoval k právnímu monismu, ale tomuto poskytl mnoho podnětů k další kritické i konstruktivní práci. Pro naši právní vědu nemůže zůstati Anzilottiova kniha lhostejnou, poněvadž je výmluvným důkazem, že věda práva mezinárodního a právní filosofie musejí v zájmu zdokonalení mezinárodní organizace i v zájmu lepšího právního poznání spolupůsobiti.

Dr. Bohumil Kučera.

Finanční právo

Ball Kurt, Einführung in das Steuerrecht, 4. vyd. 1927 (Bensheimer), str. 362. První vydání Ballova stručného vylíčení systému německého práva berního vyšlo v srpnu 1920, čtvrté vydání přepracované dle změn nastalých, stalo se tohoto roku — v době tedy poměrně krátké a jest nejlepším dokladem zájmu pro předmět. Právo berní jakožto celek dostalo v Německu svůj prakticko-vědecký základ říšským řádem o dávkách z r. 1920 (Reichsabgabenordnung) a od té doby obrátila k němu širší pozornosti i teorie, jež zabývala se dříve jen jednotlivými částmi neb jen všeobecnými teoretickými základy (Otto Mayer, Fleiner). Práce Ballova byla z prvních. System Ballůvení obsáhlý, ale dobře uspořádaný. Po přehledném vylíčení zásad všeobecné části finanční vědy (v níž pojat zejména názorný obraz teorií o přesunutí) a berních systémů ve Francii, Anglii a Spojených Státech Severní Ameriky (1—58) uvedena část všeobecná v podstatě dle zásad a systému, jež přijal Reichsabgabenordnung (63—224) a část zvláštní, uvádějící jednotlivé daně říšské a daně pruské a obecní.

V jednotlivých částech připojen výklad. Statistické a literární přehledy doplňují vhodně práci, ze které možno nabýti účelně přehled nejen povšechný, ale i namnoze detailní toho co nyní platí v oboru materiálního a formálního práva berního v Německu. Funk.

Mirbt Hermann, Grundriss des deutschen und preussischen Steuerrecht. 1926. — Lipsko. Erlangen. (Deichert), str. 435. Tema práce docenta university v Gotinkách jest v podstatě totéž, jako u práce Ballovy, jež jest však podrobnější; proti práci Ballově jest, pokud se teoretického rozboru týče, práce Mirbtova někdy propracovanější. V systematické patrný i zde vliv Reichsabgabenordnung. Zevně dělí se v čtyři knihy: V prvé uvedeny základní pojmy zvláště práva berního a jeho systému, rozdílly pojmové práva berního a vědy finanční a dějiny práva berního zejména po převratu. V druhé knize, jednající o ústavním právu berním, probrány zvláště zásady t. zv. finančního vyrovnání v Německu, jímž, přijímajíc označení Fleischnerov (Schweizerisches Bundesstaatsrecht 1923) a Henselovo (Steuerrecht, 1924, viz recenzi ve Sborníku č. 1/1925), označuje dnes německá věda práva berního i zákonodárství souhrn právních norem, jež upravují rozdělení berních objektů a výnosů mezi mocí ústřední a státy dílčími a státem spolkovým. V části této jedná se i o oprávněních berních těles samosprávných a právu ku povolování berní. Kniha třetí věnována správnímu právu bernímu, jež označuje jakožto souhrn právních zásad a zařízení, jež všeobecný nárok berního věřitele na plnění berní konkretisují. Část tato zabývá se zvláště v části všeobecné pojmy základními, jež dosud nejsou v právu berním tak teoreticky propracovány jako v jiných oborech právních, zejména pojmy závazku berního a vzniku, trvání a zániku obligací daňových. Oddíl druhý jedná o materiálním správním právu dle jednotlivých četných daní německého systému berního. tak, že uvádí zvláště daně z držby, v něž zahrnuje, jak činí nyní věda a terminologie legální v Německu, i daně důchodové, daň pozemkovou, daň domovní a daň dědickou, dále daně obchodové, ve které zahrnuje se i daň z obratu, a konečně daně spotřební. V třetím oddělení třetí knihy uvedeno formální správní právo berní, zvláště organizace úřadů. Kniha čtvrtá jedná o materiálním a formálním právu trestním. V knize třetí přihlíží se nejen k daním říšským, ale i ku daním pruským.

Büchner Richard: Die Finanzpolitik und das Bundessteuersystem der Vereinigten Staaten von Amerika von 1789—1926. — Finanz. u. volkswirtschaft. Studien herausg. von univ. prof. Dr. Bräuer, Breslau. — Jena 1926, str. 471.

Není bez zajímavosti, že prve než vyšlo na půdě americké a vůbec v angličtině systematické pojednání o stavu a vývoji hospodářství finančního Unie, podal rakouský učenec a státník Karel sv. pán Hock, prvý rozbor vědecký finančních problémů tohoto státního útvaru,

ve spisu r. 1867 vydaném, *Die Finanzen und die Finanzgeschichte der Vereinigten Staaten von Amerika*, v němž věnována zvláštní péče formám daňovým Unie. V r. 1879—1886 vydal trojsvazkové, a vlastně jediné velké dílo z pera Američana o vývoji hospodářství Unie, Sydney Bolles. Vývoj vědeckého pěstování finanční vědy a finančního zákonodárství počíná teprve ku konci stol. 19. v souvislosti s rozmáhající se návštěvou Američanů universit evropských, zvláště německých. K žákům Wagnera a Schmollera náležel zejména E. R. A. Seligmann, z jehož pera pochází řada vynikajících prací z oboru finančního hospodářství a zvláště bernictví Unie (zejm. *Essays in Taxation*, 10. vyd. 1925).

Spis docenta vratslavské university R. Büchnera jest nejpodrobnějším dosud vydaným, na pečlivě vědeckém systému vybudovaným, spísem o dějinách finanční politiky Unie od počátku až do nejnovější doby. Neobmezuje se však jen na líčení politiky berní a celní ve spolku, v jednotlivých státech a svazcích lokálních a otázkami dluhů (zde zvláště i hledisky americké vědy k otázkám financování války světové a problémy zadlužení spojenců a S. A. U.), nýbrž i všeobecnou politikou hospodářskou a zvláště celní, vývojem ústavním, správním i historií politickou a přihlíží i k souvislým s politikou otázkám náboženským. Spisovatel použil v nejrozsáhlejší míře nejen spisů vědeckých, ale i původních pramenů úředních, zejména tiskopisů kongressu. Uzavírá obsáhlou statistikou, rozvádějící dle jednotlivých pramenů příjmy spolku, jednotlivých států a větších obcí, a grafickými diagramy berních tarifů daně důchodové a dědické. Funk.

Frána—Holík: Výklad a poučení o všech daních příjmových podle nového zákona ze dne 15. června 1927 č. 76 Sb. z. a n. Praha 1927 (Svátek), str. 708.

Účel obsáhlého, pečlivě zpracovaného, spisu, uvádí úvod tak, že chce širokým kruhům neoborného poplatnictva, kterému striktní znění zákona bývá nesrozumitelným, podati návodný, jasný a srozumitelný výklad, aby v normy zákona vnikly. Obsah spisu jde ve skutečnosti dále tak, že může býti i kruhům odborným velmi účelnou pomůckou pro praxi a další teoretické zpracování. V zásadě přidržuje se zpracování systematiky zákona a postupuje v sledu jeho rozčlenění; v jednotlivých částech provedeno systematické rozčlenění vlastní, jež podává obsáhlý výklad jednotlivých předpisů s podrobným zřetelem ku judikatuře správního soudu (zvláště v části jednající o dani důchodové) i ku motivům zákona, a připojuje namnoze i vlastní názory v případech pochybných a objasňuje řadou příkladů praktických předpisů namnoze komplikované. Neopomíjí se z části ani souvislost předpisů finančně-právních s teoretickými poučkami vědy finanční. Velmi cenným jest, do detailů provedené, srovnání stavu nového se zákonným stavem, který před vydáním zákona, zvláště na Slovensku a Podkarp. Rusi, platil. Kdo ví, jak rozptýlené a namnoze těžko dostupné jsou

zejména předpisy býv. Uherska, dovede posouditi obtíže, jež bylo así překonati a oceniti práci, jež zde byla vykonána. Srovnání staršího stavu s novým bude jistě zvláště vítaným těm, kdo zapracováni byli do předpisů dřívějších a poskytne cennou přehlednou orientaci theorii, již nový zákon bude obsáhlým a vděčným polem ku dalšímu vědeckému rozboru.

Funk.

Uzel Vincenc: *Zákony o berní reformě.* I. vyd. Praha 1927. Průmyslová knihovna sv. 15., str. 515.

Autor jest osvědčeným pracovníkem literárním, zvláště v oboru přímých daních. Vedle řady článků uveřejnil první, a možno říci velmi dobrý, český komentář zákona o přímých daních osobních, který došel trojího vydání — počtu u nás^e neobvyklého a svědčícího o ceně práce. Letos vydaná práce uvádí celý komplex zákonů, jež tvoří berní reformu z 15. června t. r., a která zahrnuje daně přímé, stabilizační bilance a novou úpravu finančního hospodářství svazků územní samosprávy. Jest komentářem k této reformě, který zpracován osvědčeným způsobem dřívějších komentářů k zákonům o přímých daních osobních a připojuje ku textu zákonů i výňatky z motivů, normy v zákonech citované a judikaturu správního soudu (až do r. 1926), k dřívějším daním přímým, jež i po vydání předpisů nových nepozbyla své ceny vzhledem k tomu, že nový zákon neznamená novou soustavu, nýbrž navazuje na vžitou soustavu dříve platnou. Judikatura uvádí i četné judikaty v oficielní sbírce Bohuslavově neuveřejněné. V úvodu slibuje se uveřejnění provozovacích nařízení, dosud nepublikovaných, v druhém svazku. Myslím, že budu dobrým prorokem, soudím-li, že komentář nezůstane jen při jednom vydání. Jeho účelné uspořádání asi učiní ho hojně používaným. Ve vydáních následujících pak doporučovalo by se snad, aby uvedena byla v souvislost provozovací nařízení se zákonem buď poukazem, neb, snad ještě lépe, připojením ku textu zákonů i znění příslušných míst nařízení. Tím získala by práce velmi mnoho a stala by se pro praktické používání zvláště vhodnou.

Funk.

Oprava tisku.

V článku »Mezinárodní základy československého státu« má na str. 311 zníti věta: »Státními služebnostmi je rozuměti jednak smlouvou mezinárodní trvale založené právo státu na území druhého státu předsebirati určité státní úkony (služebnost negativní)« správně takto:

»Státními služebnostmi je rozuměti jednak smlouvou mezinárodní trvale založené právo státu na území druhého státu předsebirati určité státní úkony (služebnost pozitivní), jednak z mezinárodní smlouvy plynoucí závazek pro teritoriální stát, zdržeti se ve prospěch druhého státu výkonu své svrchovanosti v části svého vlastního území (služebnost negativní).«